

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1

- 1. Πλιάκος, Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Νομική Βιβλιοθήκη 2018
- 2. Καλαβρός/Γεωργόπουλος, Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Νομική Βιβλιοθήκη 2020
- 3. Χριστιανός/Παπαδοπούλου/Περάκης, Εισαγωγή στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Νομική Βιβλιοθήκη 2020
- 4. Παπαγιάννης, Ευρωπαϊκό Δίκαιο, Νομική Βιβλιοθήκη 2016
- 5. Craig & De Burca, EU Law, Oxford University Press 2020
- 6. Chalmers/Davies/Monti, European Union Law, Cambridge University Press 2019
- 7. Schütze, European Union Law, Cambridge University Press 2018

ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

2

- Γαλλία – Γερμανία – Ιταλία – Βέλγιο – Ολλανδία – Λουξεμβούργο (1958)
- Δανία – **Ηνωμένο Βασίλειο** – Ιρλανδία (1973)
- Ελλάδα (1981)
- Ισπανία – Πορτογαλία (1986)
- Αυστρία – Σουηδία – Φινλανδία (1995)
- Πολωνία – Ουγγαρία – Τσεχία – Σλοβακία – Σλοβενία – Κύπρος – Μάλτα – Εσθονία – Λεττονία – Λιθουανία (2004)
- Βουλγαρία – Ρουμανία (2007)
- Κροατία (2013)

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

- **7-11 Μαΐου 1948:** Διάσκεψη της Χάγης. Αντιπρόσωποι από είκοσι ευρωπαϊκές χώρες συζητούν για τις νέες μορφές ευρωπαϊκής συνεργασίας. Εκφράζονται υπέρ της δημιουργίας μιας Ευρωπαϊκής Συνέλευσης.
- **27-28 Ιανουαρίου 1949:** Η Διάσκεψη της Χάγης έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία του Συμβουλίου της Ευρώπης με έδρα το Στρασβούργο. Το ίδιο έτος αρχίζει να συντάσσεται και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, που υπογράφηκε στη Ρώμη το 1950 και τέθηκε σε εφαρμογή τρία χρόνια αργότερα. Με την πάροδο του χρόνου, όλες σχεδόν οι ευρωπαϊκές χώρες γίνονται μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

- **9 Μαΐου 1950:** Ο Ρομπέρ Σουμάν, ο υπουργός εξωτερικών της Γαλλίας, εκφωνεί έναν σημαντικό λόγο στον οποίο περιέχονται προτάσεις που βασίζονται στις ιδέες του Ζαν Μονέ. Προτείνει να τεθούν οι πηγές άνθρακα και χάλυβα της Γαλλίας και της Γερμανίας υπό κοινό έλεγχο στο πλαίσιο μιας νέας οργάνωσης στην οποία θα μπορούν να συμμετάσχουν και άλλες ευρωπαϊκές χώρες.
- Επειδή η ημερομηνία αυτή θεωρείται η ημερομηνία γέννησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η 9η Μαΐου γιορτάζεται πλέον κάθε χρόνο ως η Ημέρα της Ευρώπης.
- **18 Απριλίου 1951:** Στο Παρίσι, έξι χώρες —Βέλγιο, Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, Γαλλία, Ιταλία, Λουξεμβούργο και Κάτω Χώρες— υπογράφουν την ιδρυτική συνθήκη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ). Τίθεται σε ισχύ στις 23 Ιουλίου 1952 για ένα διάστημα 50 ετών.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

- **27 Μαΐου 1952:** Υπογράφεται από τα ιδρυτικά μέλη της ΕΚΑΧ η Ευρωπαϊκή Αμυντική Κοινότητα, με σκοπό τον σχηματισμό ενός κοινού ευρωπαϊκού στρατού χωρίς ωστόσο πρόβλεψη για την ανάπτυξη μιας ευρωπαϊκής πολιτικής άμυνας. Ωστόσο, το σχέδιο αυτό κατέρρευσε όταν απέτυχε να επικυρωθεί από το γαλλικό κοινοβούλιο.
- **25 Μαρτίου 1957:** Στη Ρώμη, οι έξι χώρες υπογράφουν τις συνθήκες για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (ΕΥΡΑΤΟΜ). Οι συνθήκες αυτές τίθενται σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1958.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

- **8 Απριλίου 1965:** Υπογράφεται μια συνθήκη με την οποία συγχωνεύονται τα εκτελεστικά όργανα των τριών Κοινοτήτων (ΕΚΑΧ - ΕΟΚ - ΕΥΡΑΤΟΜ) και δημιουργούνται ένα ενιαίο Συμβούλιο και μία ενιαία Επιτροπή.
- **1 Ιουλίου 1968:** Καταργούνται πλήρως οι δασμοί για τα βιομηχανικά προϊόντα ανάμεσα στα κράτη μέλη και θεσπίζεται κοινό εξωτερικό δασμολόγιο.
- **1 Ιανουαρίου 1973:** Η Δανία, η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο προσχωρούν στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, αυξάνοντας τα μέλη τους σε εννέα.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

- **9-10 Δεκεμβρίου 1974:** Στο Παρίσι, οι ηγέτες των κρατών μελών αποφασίζουν να συνεδριάζουν τρεις φορές το χρόνο με τη μορφή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Δίνουν το πράσινο φως για τη διενέργεια άμεσων εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
- **7-10 Ιουνίου 1979:** Λαμβάνουν χώρα οι πρώτες άμεσες εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- **1 Ιανουαρίου 1981:** Η Ελλάδα γίνεται το δέκατο μέλος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

- **14 Ιουνίου 1985:** Υπογράφεται η συμφωνία του Σένγκεν σκοπός της οποίας είναι η κατάργηση των ελέγχων στα σύνορα των χωρών που είναι μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.
- Οι χώρες του χώρου Σένγκεν έχουν καταργήσει τα εσωτερικά τους σύνορα, ενώ έχουν παράλληλα θεσπίσει αυστηρότερους ελέγχους στα κοινά εξωτερικά τους σύνορα με βάση κοινούς κανόνες και με στόχο την ασφάλεια των ατόμων που ζουν και ταξιδεύουν εντός του χώρου αυτού.
- Στον χώρο Σένγκεν συμμετέχουν σήμερα τα περισσότερα κράτη μέλη (εκτός από Κύπρο - Ιρλανδία - Βουλγαρία - Ρουμανία - Κροατία) και τέσσερα επιπλέον κράτη (Ελβετία - Ισλανδία - Λιχτενστάιν - Νορβηγία).

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

- **1 Ιανουαρίου 1986:** Η Ισπανία και η Πορτογαλία προσχωρούν στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες αυξάνοντας τα μέλη τους σε δώδεκα.
- **17 και 18 Φεβρουαρίου 1986:** Πρώτη τροποποίηση των ιδρυτικών συνθηκών. Υπογράφεται σε Λουξεμβούργο και Χάγη η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων σημαντικές ρυθμίσεις για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς και ενίσχυση του ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Τίθεται σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1987.
- **9-10 Δεκεμβρίου 1991:** Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μάαστριχτ εγκρίνει τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και θέτει τις βάσεις για μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, στενότερη συνεργασία σε θέματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων και δημιουργία μιας οικονομικής και νομισματικής ένωσης που θα περιλαμβάνει ένα ενιαίο νόμισμα.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

10

- **7 Φεβρουαρίου 1992:** Δεύτερη τροποποίηση των ιδρυτικών συνθηκών. Υπογράφεται στο Μάαστριχτ η συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Τίθεται σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου 1993. Μετονομασία της ΕΟΚ σε Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως νομικής οντότητας ευρύτερης και παράλληλης εκείνης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

- **1 Ιανουαρίου 1993:** Δημιουργία της εσωτερικής αγοράς, ενός ενιαίου χώρου στον οποίο κινούνται ελεύθερα οι τέσσερις συντελεστές της παραγωγής (αγαθά - υπηρεσίες - κεφάλαια - πρόσωπα).
- **1 Ιανουαρίου 1995:** Η Αυστρία, η Φινλανδία και η Σουηδία προσχωρούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τα μέλη της οποίας αυξάνονται σε 15.
- **2 Οκτωβρίου 1997:** Τρίτη τροποποίηση των ιδρυτικών συνθηκών. Υπογράφεται η συνθήκη του Άμστερνταμ. Τίθεται σε ισχύ την 1η Μαΐου 1999.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

12

- **1 Ιανουαρίου 1999:** Έναρξη του τρίτου σταδίου της ΟΝΕ: 11 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης υποδέχονται το ευρώ, το οποίο εισάγεται στις χρηματαγορές και αντικαθιστά τα εθνικά νομίσματα σε συναλλαγές που δεν περιλαμβάνουν μετρητά. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αναλαμβάνει την ευθύνη για τη νομισματική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ελλάδα θα ακολουθήσει το 2001.
- **7-8 Δεκεμβρίου 2000:** Οι πρόεδροι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διακηρύττουν επίσημα στην Νίκαια το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- **26 Φεβρουαρίου 2001:** Τέταρτη τροποποίηση των ιδρυτικών συνθηκών. Υπογράφεται η συνθήκη της Νίκαιας. Τίθεται σε ισχύ την 1η Φεβρουαρίου 2003.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

13

- **1 Ιανουαρίου 2002:** Τίθενται σε κυκλοφορία τα χαρτονομίσματα και τα κέρματα του ευρώ στα 12 την εποχή εκείνη κράτη μέλη της ευρωζώνης.
- Σήμερα, 19 από τα συνολικά 28 κράτη μέλη έχουν αντικαταστήσει τα εθνικά τους νομίσματα με το ευρώ:
<https://www.ecb.europa.eu/euro/intro/html/map.el.html>
- **1 Μαΐου 2004:** Η Τσεχική Δημοκρατία, η Εσθονία, η Κύπρος, η Λετονία, η Λιθουανία, η Ουγγαρία, η Μάλτα, η Πολωνία, η Σλοβακία και η Σλοβενία προσχωρούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

- **29 Οκτωβρίου 2004:** Το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα υπογράφεται στη Ρώμη, με σκοπό να αντικαταστήσει συνολικά την Συνθήκη της Ρώμης και την Συνθήκη του Μάαστριχτ. Υποβάλλεται σε επικύρωση από τα κράτη μέλη.
- **29 Μαΐου και 1 Ιουνίου 2005:** Οι Γάλλοι ψηφοφόροι απορρίπτουν το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα με δημοψήφισμα. Τρεις μέρες αργότερα το απορρίπτουν και οι Ολλανδοί ψηφοφόροι.
- **1 Ιανουαρίου 2007:** Η Βουλγαρία και η Ρουμανία προσχωρούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Σλοβενία εισέρχεται στη ζώνη του ευρώ.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

- **13 Δεκεμβρίου 2007:** Υπογραφή Συνθήκης της Λισσαβόνας (Μεταρρυθμιστική Συνθήκη). Σε αντίθεση με το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα, σκοπός της Συνθήκης της Λισσαβόνας είναι να τροποποιήσει και όχι να αντικαταστήσει την Συνθήκη της Ρώμης (Συνθήκη ΕΚ) και την Συνθήκη του Μάαστριχτ (Συνθήκη Ευρωπαϊκής Ένωσης).
- **12 Ιουνίου 2008:** Οι Ιρλανδοί ψηφοφόροι απορρίπτουν την Συνθήκη της Λισσαβόνας με δημοψήφισμα.
- **1 Ιανουαρίου 2009:** Κύπρος και Μάλτα εισέρχονται στη ζώνη του ευρώ.
- **2 Οκτωβρίου 2009:** Οι Ιρλανδοί ψηφοφόροι εγκρίνουν την Συνθήκη της Λισσαβόνας με νεότερο δημοψήφισμα.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

16

- **1 Δεκεμβρίου 2009:** Τίθεται σε εφαρμογή η Συνθήκη της Λισσαβόνας.
 - ▣ Καταργείται η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και υποκαθίσταται συνολικά από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
 - ▣ Καταργούνται οι τρεις πυλώνες της Συνθήκης του Μάαστριχτ, συνεχίζει όμως να προβλέπεται ειδικό καθεστώς για τους κανόνες της ΚΕΠΠΑ.
 - ▣ Τροποποιούνται οι υπάρχουσες Συνθήκες και τίθενται σε ισχύ η Συνθήκη ΕΕ και η Συνθήκη ΛΕΕ.
 - ▣ Αναγνωρίζεται η νομική δεσμευτικότητα του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - ▣ Εισάγονται νέα ενωσιακά όργανα και ενισχύεται ο ρόλος των ήδη υφιστάμενων.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

- **9 Μαΐου 2010:** Θεσπίζεται από τα κράτη μέλη το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, ένας προσωρινός μηχανισμός με σκοπό τη διατήρηση της οικονομικής σταθερότητας με την παροχή οικονομικής βοήθειας προς τα κράτη της ευρωζώνης σε οικονομική δυσκολία.
- **1 Ιανουαρίου 2011:** Η Εσθονία εισέρχεται στη ζώνη του ευρώ.
- **2 Φεβρουαρίου 2012:** Σύσταση από τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, ενός μόνιμου χρηματοδοτικού οργανισμού που παρέχει στήριξη στα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν σοβαρά χρηματοπιστωτικά ζητήματα.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

18

- **1 Ιανουαρίου 2013:** Η Κροατία προσχωρεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- **1 Ιανουαρίου 2014:** Η Λετονία εισέρχεται στη ζώνη του ευρώ.
- **22-25 Μαΐου 2014:** Για πρώτη φορά τα κατερχόμενα στις ευρωεκλογές πολιτικά κόμματα κατεβάζουν παράλληλα υποψηφίους για τη θέση του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- **1 Ιανουαρίου 2015:** Η Λιθουανία εισέρχεται στη ζώνη του ευρώ.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

19

- **23 Ιουνίου 2016:** Το Ηνωμένο Βασίλειο πραγματοποιεί δημοψήφισμα για την παραμονή της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Με μικρή πλειοψηφία, το αποτέλεσμα ήταν υπέρ της αποχώρησης.
- **29 Μαρτίου 2017:** Η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου γνωστοποιεί επισήμως στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο την πρόθεση αποχώρησης της χώρας από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Βάσει των σχετικών κανόνων, η αποχώρηση θα έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί εντός διετίας από την ημερομηνία της παραπάνω επίσημης ανακοίνωσης.
- **25 Νοεμβρίου 2018:** Η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ηνωμένο Βασίλειο συμφωνούν επί της Συνθήκης Αποχώρησης, η οποία ωστόσο ουδέποτε τέθηκε σε ισχύ με την αρχική μορφή της καθώς καταψηφίστηκε τρεις φορές από το Βρετανικό Κοινοβούλιο.
- **21 Μαρτίου 2019:** Αποφασίζεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο παράταση της προθεσμίας αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση έως τις 22 Μαΐου 2019.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

- **10 Απριλίου 2019:** Αποφασίζεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο παράταση της προθεσμίας αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση έως τις 31 Οκτωβρίου 2019.
- **17 Οκτωβρίου 2019:** Η Ευρωπαϊκή Ένωση εγκρίνει την αναθεωρημένη Συνθήκη Αποχώρησης.
- **28 Οκτωβρίου 2019:** Αποφασίζεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο παράταση της προθεσμίας αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση έως τις 31 Ιανουαρίου 2020.
- **23 Ιανουαρίου 2020:** Το Ηνωμένο Βασίλειο κυρώνει την αναθεωρημένη Συνθήκης Αποχώρησης.
- **30 Ιανουαρίου 2020:** Έγκριση της αναθεωρημένης Συνθήκης Αποχώρησης από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.
- **31 Ιανουαρίου 2020:** Τίθεται σε ισχύ η αναθεωρημένη Συνθήκη Αποχώρησης και το Ηνωμένο Βασίλειο αποχωρεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

21

- **1 Φεβρουαρίου 2020:** Αρχίζει μεταβατική περίοδος έντεκα μηνών, εντός της οποίας συνεχίζονται ουσιαστικά να εφαρμόζονται στο Ηνωμένο Βασίλειο οι ενωσιακοί κανόνες και ιδίως αυτοί της κοινής αγοράς. Μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου πρέπει να έχει υπογραφεί νέα συμφωνία που να ρυθμίζει τις μελλοντικές σχέσεις μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ηνωμένου Βασιλείου.
- **23 Μαρτίου 2020:** Συμφωνείται η προσωρινή αναστολή του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, λόγω των πρωτοφανών οικονομικών επιπτώσεων του νέου κορονοϊού.
- **5 Μαΐου 2020:** Το Γερμανικό Συνταγματικό Δικαστήριο θέτει όρους για τη συνέχιση της συμμετοχής της Γερμανικής Κεντρικής Τράπεζας στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.
- **21 Ιουλίου 2020:** Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφωνεί για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης, με στόχο την ενίσχυση των κρατών μελών για την αντιμετώπιση των πρωτοφανών οικονομικών συνεπειών του νέου κορονοϊού.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

22

- **24 Δεκεμβρίου 2020:** Η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ηνωμένο Βασίλειο καταλήγουν σε Συμφωνία Εμπορίου και Συνεργασίας για τις μεταξύ τους σχέσεις.
- **1 Ιανουαρίου 2021:** Προσωρινή έναρξη ισχύος της Συμφωνίας Εμπορίου και Συνεργασίας μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ηνωμένου Βασιλείου.
- **12 Φεβρουαρίου 2021:** Θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, με σκοπό τη στήριξη μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στα κράτη μέλη για να βοηθηθούν στην αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της πανδημίας του νέου κορονοϊού.
- **22 Απριλίου 2021:** Η Πορτογαλία γίνεται η πρώτη χώρα που υποβάλλει σχέδιο με τις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις που επιθυμεί να υλοποιήσει με τη στήριξη του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
- **1 Μαΐου 2021:** Οριστική έναρξη ισχύος της Συμφωνίας Εμπορίου και Συνεργασίας μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ηνωμένου Βασιλείου.
- **13 Ιουλίου 2021:** Εγκρίνεται από το Συμβούλιο το εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας, μαζί με τα αντίστοιχα εθνικά σχέδια έντεκα ακόμα κρατών μελών.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

23

- **Ιούλιος 2021:** Τίθεται σε ισχύ το ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα, ένας ευρωπαϊκός κανονισμός που θέτει τους ενωσιακούς στόχους για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Προβλέπεται ότι το αργότερο έως το έτος 2050 οι καθαρές εκπομπές των αερίων του θερμοκηπίου πρέπει να είναι μηδενικές, ώστε να υπάρξει μετάβαση στη συνέχεια σε αρνητικές καθαρές εκπομπές.
- **7 Οκτωβρίου 2021:** Το Πολωνικό Συνταγματικό Δικαστήριο εκδίδει απόφαση, βάσει της οποίας αποδέχεται την υπεροχή του Συντάγματος έναντι των κανόνων των Συνθηκών.
- **7 Οκτωβρίου 2021:** Η Επιτροπή εκδίδει ανακοίνωση, στην οποία επιβεβαιώνεται η πλήρης υπεροχή των ενωσιακών κανόνων έναντι όλων των εθνικών κανόνων και προαναγγέλλεται η λήψη μέτρων κατά της Πολωνίας για τις αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου της.
- **22 Δεκεμβρίου 2021:** Η Επιτροπή ανακοινώνει ξεκινά βάσει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ έρευνα κατά της Πολωνίας για τις αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου της.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗΣ ΝΕΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΜΕΛΟΥΣ (ΑΡΘΡΟ 49 ΣΕΕ)

24

- **ΝΟΜΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΝΤΑΞΗΣ:** Κάθε ευρωπαϊκό κράτος το οποίο σέβεται τις αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δεσμεύεται να τις προάγει, μπορεί να ζητήσει να γίνει μέλος της.
- **ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΚΟΠΕΝΧΑΓΗΣ:** Το υποψήφιο κράτος μέλος θα πρέπει επίσης να πληροί τα εξής κριτήρια:
 - Να έχει σταθερούς θεσμούς που εγγυώνται τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τον σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων.
 - Να έχει λειτουργούσα οικονομία της αγοράς και ικανότητα αντιμετώπισης των ανταγωνιστικών πιέσεων και των δυνάμεων της αγοράς στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
 - Να έχει ικανότητα αποτελεσματικής εφαρμογής των υποχρεώσεων του κράτους μέλους, μεταξύ άλλων με προσήλωση στους στόχους της πολιτικής οικονομικής και νομισματικής ένωσης.
- Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λουξεμβούργου έγινε επίσης αναφορά στην υποχρέωση των υποψηφίων κρατών μελών να σέβονται την ειρήνη και τις σχέσεις καλής γειτονίας, την κυριαρχία των άλλων κρατών και την ακεραιότητα και το απαραβίαστο των συνόρων.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗΣ ΝΕΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΜΕΛΟΥΣ (ΑΡΘΡΟ 49 ΣΕΕ)

25

□ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΤΑΞΗΣ:

- Το ενδιαφερόμενο κράτος λαμβάνει την απόφαση να καταθέσει αίτηση ένταξης.
- Η αίτηση αυτή απευθύνεται στο Συμβούλιο.
- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια ενημερώνονται για την αίτηση του ενδιαφερόμενου κράτους.
- Το Συμβούλιο ζητεί τη γνώμη της Επιτροπής και την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών από τα οποία απαρτίζεται.
- Στη συνέχεια, το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα για την αποδοχή της αίτησης του ενδιαφερόμενου κράτους. Λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια επιλεξιμότητας που συμφωνεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.
- Ακολουθεί η σύναψη συμφωνίας μεταξύ των κρατών μελών και του αιτούντος κράτους για τους όρους της προσχώρησης και τις αναγκαίες προσαρμογές που θα πρέπει να γίνουν στις Συνθήκες λόγω του γεγονότος αυτού.
- Η παραπάνω συμφωνία θα πρέπει τέλος να επικυρωθεί από όλα τα συμβαλλόμενα κράτη, κατά τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗΣ ΚΡΑΤΟΥΣ ΜΕΛΟΥΣ (ΑΡΘΡΟ 50 ΣΕΕ)

26

- Το κράτος μέλος λαμβάνει την απόφαση αποχώρησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση, κατά τους αντίστοιχους συνταγματικούς του κανόνες.
- Θα πρέπει στη συνέχεια το παραπάνω κράτος μέλος να γνωστοποιήσει επισήμως στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ότι προτίθεται να αποχωρήσει.
- Υπό το πρίσμα των προσανατολισμών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η Ένωση προβαίνει σε διαπραγματεύσεις και συνάπτει με το συγκεκριμένο κράτος συμφωνία που καθορίζει τις λεπτομερείς ρυθμίσεις για την αποχώρηση του λαμβάνοντας υπόψη το πλαίσιο των μελλοντικών του σχέσεων με την Ένωση.
- Η συμφωνία συνάπτεται στο όνομα της Ένωσης από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία μετά από την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗΣ ΚΡΑΤΟΥΣ ΜΕΛΟΥΣ (ΑΡΘΡΟ 50 ΣΕΕ)

27

- Το μέλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύει το αποχωρούν κράτος δεν συμμετέχει ούτε στις συζητήσεις ούτε στις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Συμβουλίου που το αφορούν.
- Οι Συνθήκες παύουν να ισχύουν στο αποχωρούν κράτος από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της συμφωνίας αποχώρησης, εκτός αν ορίζεται τυχόν μεταβατική περίοδος ισχύος στη συμφωνία.
- Αν δεν υπάρχει συμφωνία αποχώρησης, η παύση ισχύος των Συνθηκών για το αποχωρούν κράτος επέρχεται αυτομάτως με την πάροδο διετίας μετά τη γνωστοποίηση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της πρόθεσης αποχώρησης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί να παρατείνει την παραπάνω προθεσμία με ομοφωνία.
- Αν το κράτος που αποχώρησε ζητήσει και πάλι να ενταχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ακολουθείται από την αρχή η διαδικασία εισόδου νέου κράτους μέλους.

ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΠΡΟΘΕΣΗΣ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗΣ ΚΡΑΤΟΥΣ ΜΕΛΟΥΣ

28

- Οι Συνθήκες σιωπούν ως προς το αν και υπό ποιους όρους επιτρέπεται η ανάκληση από κράτος μέλος της επίσημης γνωστοποίησης της πρόθεσης αποχώρησης.
- Το θέμα επιλύθηκε τελικώς από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Υπόθεση C-621/18 Andy Wightman.
- Κρίθηκε ότι μπορεί ένα κράτος μέλος να ανακαλέσει την γνωστοποίηση της πρόθεσης αποχώρησης, ενόσω:
 - Είτε δεν έχει τεθεί ακόμα σε ισχύ συμφωνία αποχώρησης.
 - Είτε δεν έχει παρέλθει ακόμα η προβλεπόμενη διετής προθεσμία από τη γνωστοποίηση της πρόθεσης αποχώρησης.

ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΠΡΟΘΕΣΗΣ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗΣ ΚΡΑΤΟΥΣ ΜΕΛΟΥΣ

29

- Η ανάκληση αποφασίζεται μονομερώς σύμφωνα με τους συνταγματικούς κανόνες του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους.
- Η απόφαση περί ανάκλησης πρέπει να είναι κατηγορηματική και ανεπιφύλακτη και να κοινοποιηθεί εγγράφως στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.
- Με την ανάκληση επιβεβαιώνεται ότι το ενδιαφερόμενο κράτος εξακολουθεί να αποτελεί μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπό όρους अपαράλλακτους όσον αφορά την ιδιότητα αυτού ως κράτους μέλους και περατώνεται η διαδικασία αποχώρησης, χωρίς να απαιτείται η ομόφωνη έγκριση εκ μέρους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΣ ΜΕΛΟΥΣ (ΑΡΘΡΟ 7 ΣΕΕ)

30

- Δεν προβλέπεται στις Συνθήκες κάποιος θεσμικός τρόπος για την αποπομπή κράτους μέλους από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Προβλέπεται ωστόσο η λήψη μέτρων κατά κράτους μέλους σε περίπτωση συνεχούς και σοβαρής παραβίασης των ενωσιακών αξιών.
- Μπορεί να προηγείται της λήψεως των μέτρων προειδοποιητική απόφαση του Συμβουλίου, με την οποία συμπεραίνεται η ύπαρξη σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης από κράτος μέλος των ενωσιακών αξιών (άρθρο 7 παρ. 1 ΣΕΕ).
- Για να ληφθεί η απόφαση αυτή πρέπει να υπάρξει αιτιολογημένη πρόταση από κάποιον από τους ακόλουθους:
 - Το ένα τρίτο των κρατών μελών.
 - Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
 - Την Επιτροπή.
- Το Συμβούλιο παίρνει την ως άνω απόφαση με την πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων των μελών του κατόπιν εγκρίσεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και μπορεί να απευθύνει με αυτήν συστάσεις στο εμπλεκόμενο κράτος μέλος.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΣ ΜΕΛΟΥΣ (ΑΡΘΡΟ 7 ΣΕΕ)

31

- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί να προχωρήσει στη λήψη απόφασης που συμπεραίνει την ύπαρξη σοβαρής και συνεχούς παραβίασης από το κάποιο κράτος μέλος των ενωσιακών αξιών (άρθρο 7 παρ. 2 ΣΕΕ).
- Η λήψη της απόφασης αυτής γίνεται ομόφωνα μετά από πρόταση είτε του ενός τρίτου των κρατών μελών είτε της Επιτροπής, κατόπιν εγκρίσεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- Μετά τη λήψη της ως άνω απόφασης, το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει με ειδική πλειοψηφία την αναστολή ορισμένων δικαιωμάτων τα οποία απορρέουν από την εφαρμογή των Συνθηκών ως προς το εν λόγω κράτος μέλος.
- Η αναστολή μπορεί να αφορά ακόμα και τα δικαιώματα ψήφου του συγκεκριμένου κράτους μέλους στο Συμβούλιο.
- Μπορεί ενδεχομένως να αφορά και τη στέρηση ενωσιακών χρηματικών πόρων, που υπό άλλες συνθήκες θα ελάμβανε το εν λόγω κράτος μέλος.
- Το κράτος μέλος συνεχίζει ωστόσο να υπέχει το σύνολο των υποχρεώσεων που απορρέουν βάσει των Συνθηκών από τη συμμετοχή του στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΣ ΜΕΛΟΥΣ (ΑΡΘΡΟ 7 ΣΕΕ)

32

- Το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει στην πορεία με ειδική πλειοψηφία είτε να μεταβάλει είτε και να ανακαλέσει τις επιβληθείσες βάσει των ανωτέρω κυρώσεις, ανάλογα με τις μεταβολές της καταστάσεως η οποία οδήγησε στην επιβολή τους.
- Σε όλες τις περιπτώσεις, οι αποφάσεις λαμβάνονται χωρίς τη συμμετοχή στις ψηφοφορίες του κράτους το οποίο φέρεται να έχει παραβιάσει τις ενωσιακές αξίες.
- Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο να αποφαινεται για τη νομιμότητα των πράξεων που εκδίδονται βάσει των προαναφερθέντων από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, μόνο μετά από αίτημα του κράτους μέλους στο οποίο αφορά η υπόθεση.
- Η προσφυγή αυτή μπορεί να αφορά μόνο την τήρηση των τυπικών προϋποθέσεων για την έκδοση των προσβαλλόμενων πράξεων και όχι την ουσία της υπόθεσης σχετικά με την παραβίαση των ενωσιακών αξιών.
- Ο μηχανισμός του άρθρου 7 ΣΕΕ έχει παραμείνει ως τώρα ανενεργός, αν και προτάθηκε θεσμικώς η εφαρμογή του εναντίον της [Ουγγαρίας](#) και της [Πολωνίας](#).

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΣ ΜΕΛΟΥΣ (ΑΡΘΡΟ 7 ΣΕΕ)

33

Προειδοποιητική απόφαση (άρθρο 7 παρ. 1 ΣΕΕ)

Σκοπός: Διαπίστωση ύπαρξης σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης από κράτος μέλος των ενωσιακών αξιών → προειδοποίηση.

Λήψη απόφασης από: Το Συμβούλιο με πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων των μελών του κατόπιν εγκρίσεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Πρόταση γενόμενη από: Το ένα τρίτο των κρατών μελών, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Επιτροπή.

Κυρωτική απόφαση (άρθρο 7 παρ. 2 ΣΕΕ)

Σκοπός: Διαπίστωση ύπαρξης σοβαρής και συνεχούς παραβίασης από κράτος μέλος των ενωσιακών αξιών → κυρώσεις.

Διαπίστωση παραβίασης από: Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με ομόφωνη απόφαση των μελών του κατόπιν εγκρίσεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Πρόταση γενόμενη από: Το ένα τρίτο των κρατών μελών ή την Επιτροπή.

Επιβολή κυρώσεων από: Το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία των μελών του.

Τύπος κυρώσεων: Αναστολή ορισμένων δικαιωμάτων για το εμπλεκόμενο κράτος μέλος.

Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 2020/2092

- Σημαντική εξέλιξη στην προσπάθεια αντιμετώπισης των κρατών μελών που παραβιάζουν τις ενωσιακές αξίες αποτέλεσε η υιοθέτηση κανονισμού, ο οποίος θεσπίζει γενικό καθεστώς αιρεσιμότητας για την προστασία του ενωσιακού προϋπολογισμού.
- Το νομοθέτημα αυτό επιτρέπει τη λήψη οικονομικής φύσεως μέτρων σε περίπτωση ύπαρξης παραβάσεων των αρχών του Κράτους Δικαίου σε κάποιο κράτος μέλος, οι οποίες είτε επηρεάζουν είτε απειλούν σοβαρά να επηρεάσουν είτε τη χρηστή εκτέλεση του ενωσιακού προϋπολογισμού είτε την προστασία των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων κατά τρόπο επαρκώς άμεσο.
- Τα μέτρα αυτά λαμβάνονται από το Συμβούλιο μετά από πρόταση της Επιτροπής και μπορούν να αφορούν μεταξύ άλλων την αναστολή των πληρωμών κράτους μέλους από τον ενωσιακό προϋπολογισμό και την αναστολή της έγκρισης για κράτος μέλος προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων από τον προϋπολογισμό αυτόν.
- Κατά του κανονισμού αυτού άσκησαν προσφυγές ακυρώσεως η Ουγγαρία και η Πολωνία, που απορρίφθηκαν από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΠΗΓΕΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

35

- Πρωτογενές (Πρωτότυπο) Ενωσιακό Δίκαιο
 - ▣ Συνθήκη Ευρωπαϊκής Ένωσης
 - ▣ Συνθήκη Λειτουργίας Ευρωπαϊκής Ένωσης
 - ▣ Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων Ευρωπαϊκής Ένωσης
 - ▣ Παραρτήματα – Πρωτόκολλα Συνθηκών
 - ▣ Γενικές Αρχές Ενωσιακού Δικαίου
 - ▣ Έθιμο
- Δευτερογενές (Παράγωγο) Ενωσιακό Δίκαιο
 - ▣ Νομοθετικές νομικές πράξεις
 - ▣ Μη νομοθετικές νομικές πράξεις
- Διεθνείς Συνθήκες Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

36

- Αποτελείται από τις Συνθήκες επί των οποίων εδράζεται η ύπαρξη και η λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- **ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΣΕΕ):** Περιλαμβάνει τις θεμελιώδεις ρυθμίσεις για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- **ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (ΣΛΕΕ):** Περιέχει πιο λεπτομερείς ρυθμίσεις που εξειδικεύουν σε μεγάλο βαθμό τα όσα προβλέπονται από την Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Και οι δύο Συνθήκες είναι ισοδύναμες και αυτόνομες.
- Συνοδεύονται από σημαντικό αριθμό Παρατημάτων και Πρωτοκόλλων, τα οποία έχουν ισοδύναμη νομική αξία με αυτές και με τα οποία ρυθμίζονται συγκεκριμένα θέματα.

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΣΥΝΘΗΚΗ ΕΕ

37

- Αναφέρεται μεταξύ άλλων στα ακόλουθα θέματα:
 - Τις αξίες και τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - Τις αρχές που διέπουν τις αρμοδιότητες και την νομοθετική δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - Τον σεβασμό και την προστασία από την Ευρωπαϊκή Ένωση των θεμελιωδών δικαιωμάτων.
 - Την σύνθεση και τις αρμοδιότητες των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - Την εξωτερική δράση και την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - Τις διαδικασίες αναθεώρησης των Συνθηκών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - Την είσοδο νέων κρατών μελών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
 - Την αποχώρηση υφιστάμενων κρατών μελών από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΣΥΝΘΗΚΗ ΛΕΕ

38

- Μεταξύ άλλων, περιέχει ρυθμίσεις για τα ακόλουθα θέματα:
 - Τους τομείς και τις κατηγορίες αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - Την ευρωπαϊκή ιθαγένεια και τα προνόμια που απορρέουν από αυτήν για τους ευρωπαίους πολίτες.
 - Την τελωνειακή ένωση και την ελεύθερη κυκλοφορία μετά τον εκτελωνισμό των εμπορευμάτων τρίτων χωρών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - Την κοινή αγορά (ελευθερία κυκλοφορίας προσώπων και αγαθών, ελευθερία παροχής υπηρεσιών και ελευθερία κίνησης κεφαλαίων).
 - Τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους επιμέρους τομείς των αρμοδιοτήτων της.
 - Τους κανόνες για τον ανταγωνισμό, τη φορολογία και την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών.
 - Τον ρόλο και τη λειτουργία των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - Τις νομικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τον τρόπο παραγωγής τους.

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΧΑΡΤΗΣ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

39

- Είναι ισόκυρος με τις Συνθήκες (άρθρο 6 ΣΕΕ).
- Ωστόσο, τα άρθρα του έχουν τεθεί εκτός του κειμένου των τελευταίων.
- Οι ρυθμίσεις του απευθύνονται:
 - Στα θεσμικά ενωσιακά όργανα και τους ενωσιακούς οργανισμούς, τηρουμένης της αρχής της επικουρικότητας.
 - Στα κράτη μέλη, μόνον όμως όταν εφαρμόζουν τους ενωσιακούς κανόνες.
 - Ο όρος αυτός πληρούται και στην περίπτωση που ο εθνικός νομοθέτης θεσπίζει νομοθετικούς κανόνες βασιζόμενος στο ενωσιακό δίκαιο, καθώς επίσης και όταν επικαλείται μια εξαίρεση που προβλέπεται από τους ενωσιακούς κανόνες προκειμένου να εισάγει ρυθμίσεις που αποκλίνουν από τις ενωσιακές επιταγές.

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΧΑΡΤΗΣ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

40

- Όταν εφαρμόζουν τους ενωσιακούς κανόνες, τα εθνικά όργανα πρέπει να ενεργούν σύμφωνα με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ένωσης.
- Δεσμεύονται όμως ταυτόχρονα και από τους κανόνες της ΕΣΔΑ, στην οποία συμμετέχουν όλα ανεξαιρέτως τα κράτη μέλη της Ένωσης.
- Δεσμεύονται επίσης και από τις αντίστοιχες προστατευτικές συνταγματικές τους ρυθμίσεις και παραδόσεις.
- Η ΕΣΔΑ επιτρέπει την παροχή μεγαλύτερης προστασίας από τις συνταγματικές ρυθμίσεις του κάθε συμβαλλόμενου μέλους της.
- Ο Χάρτης απαγορεύει ωστόσο απολύτως στα κράτη μέλη να εφαρμόζουν τις τυχόν πιο προστατευτικές συνταγματικές τους προβλέψεις, όταν ενεργούν εντός του πεδίου εφαρμογής του (ΔΕΕ C-399/11 Stefano Melloni κατά Ministerio Fiscal).
- Υπάρχουν εντούτοις έντονες αντιδράσεις σε συνταγματικό επίπεδο για το αν ο Χάρτης αποτελεί το μόνο σημείο αναφοράς, όταν τα εθνικά όργανα εφαρμόζουν τους ενωσιακούς κανόνες (BVerfG BvR 16/13 Right to Be Forgotten I και BVerfG BvR 276/17 Right to Be Forgotten II).

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΧΑΡΤΗΣ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

41

□ ΕΔΔΑ Μ.Σ.Σ. κατά Βελγίου και Ελλάδας:

- Η προσφυγή ασκήθηκε από πολίτη με αφγανική υπηκοότητα, ο οποίος εισήλθε παρανόμως στην Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω Ελλάδας και στη συνέχεια ταξίδεψε στο Βέλγιο όπου και κατέθεσε αίτηση ασύλου.
- Οι βελγικές αρχές αρνήθηκαν να εξετάσουν το αίτημα και τον έστειλαν πίσω στην Ελλάδα, στη βάση του Κανονισμού ΕΚ 343/2003 (Κανονισμός Δουβλίνου).
- Ο προσφεύγων ισχυρίστηκε ότι κατά την παραμονή του στην Ελλάδα υπέστη εξευτελιστική μεταχείριση, λόγω των απάνθρωπων συνθηκών που αντιμετώπισε αναμένοντας την εξέταση του αιτήματος ασύλου.
- Το ΕΔΔΑ καταδίκασε την Ελλάδα, κρίνοντας ότι ο προσφεύγων είχε υποστεί απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση κατά την παραμονή του στη χώρα.
- Το ΕΔΔΑ καταδίκασε επίσης το Βέλγιο, κρίνοντας ότι αποφασίζοντας τη μεταφορά του προσφεύγοντος στην Ελλάδα τον εξέθεσε σε σοβαρό κίνδυνο απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης εξαιτίας των προβλημάτων του ελληνικού συστήματος χορήγησης ασύλου.
- Με οδηγό αυτήν την απόφαση, το ΔΕΕ έκρινε αργότερα ότι ο Χάρτης απαγορεύει τη μεταφορά αιτούντος ασύλου σε κράτος μέλος όπου υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να υποστεί εξευτελιστική μεταχείριση εξαιτίας της ύπαρξης συστημικών προβλημάτων στις συνθήκες υποδοχής και στο σύστημα εξέτασης και χορήγησης ασύλου στο κράτος αυτό (ΔΕΕ C-411/10 N.S. κατά Secretary of State for the Home Department).